

ברכת הפירות – רסק פירות ב

כללים בדיני ברכה על רסק פירות וכדו'

כבר ביארנו שאם יש רסק פירות לפי שיטת המחבר מברך בורא פרי העץ ולפי הרמ"א שהכל נהיה בדברו, מכל מקום להלכה יש הרבה פרטים בהלכה זו, וניתן כללים עיקריים למעשה שיש לדון בהם בכל אופן ואופן שבא לפנינו.

כלל א: אם דרך הפרי לאכלו כשהוא מרוסק, ונטעי אינשי אדעתא דהכי, כולי עלמא מודו שאין משתנית ברכתו, אפילו אבד תוארו וממשו ועירבבוהו בתבלין וכדו'.

כלל ב: אם רוסק הפרי לגמרי ובאופן שדיעות הפוסקים לברך שהכל, אף על פי שגרעיני הפרי קיימים בתוך הריסוק, ועל ידי הגרעינים אפשר להכיר היטב את סוג הפרי, מכל מקום דינו כנתמעך, ואין הגרעינים מצילים לקראו 'לא נאבד תוארו וממשו'.

אבל אם נמצא בתערובת חתיכות פרי ואפילו קליפי הפרי מאותן פירות אשר הדרך לאוכלן בקליפיהן (כתפוחים ואגסים ופירות קיץ למיניהם), וחתיכות הפרי או הקליפות לא נימוחו ונתרסקו לגמרי, וניכרות הן בתערובת, ובכוננה לא ריסקו לגמרי כי כן דרך אכילת תערובת זו, וחשיבותה בכך, אזי חתיכות אלו מצילות על התערובת שלא יאבד ממנה ברכת הפרי, העץ או האדמה.

כלל ג: אם לא ריסק הפרי ולא מיעכו, אף על פי שמחמת סיבות שונות נשתנה צורתו ותוארו עד שאין ניכר עליו מה הוא, וכגון ששיבש ועיוות צורת הפרי, או צבעו בצבעי מאכל שונים עד שאין ניכר כלל מה הוא, מכל מקום לדברי הכל לא נשתנית ברכת הפרי כלל.

כלל ד: אם ריסק הפרי לגמרי ובאופן שדיעות הפוסקים לברך שהכל, אף על פי שאח"כ החזירוהו באיזה תחבולה וכדו' למצב ששוב ניכר תוארו או ממשו, מכל מקום שוב אין חל עליו ברכתו הקודמת אלא ברכתו שהכל.

כלל ה: אף באופן שרוסק הפרי באופן שהכרעת הפוסקים לברך שהכל, אם יקח פרי שלם ויברך עליו ויכוין לפטור את הרסק שפיר יוצא ידי חובתו, ואין לו לברך על הפרי המרוסק שהכל, ואדרבה חסידים ואנשי מעשה נהגו לעשות כן כדי לצאת מחשש ברכה עקב פלוגתת הפוסקים.

תפוחי אדמה מעוכים (פירה), חצילים מעוכים, ממרח חצילים, חומוס

משנה ברורה (ס"ק מ): תמרים שמיעכן ביד אף שנתרסקו לגמרי, אפילו הכי מברכין בורא פרי האדמה משום דכיון דעדיין ממשן קיים שייך לברך עליהם פרי העץ, והוא הדין לענין פרי האדמה, כגון ער"ד עפ"ל (תפוחי אדמה) שמיעכן ועשאן בעיסה. ואף על פי שכתבנו (לעיל אות ט"ו) שלכמה מן הפוסקים דברי המחבר בתמרים דווקא שהמה ללא בישול, ולכן מיעוכן אינו מוחלט, מכל מקום סבירא ליה למשנה ברורה שגם תפוחי אדמה בכללם, אף על פי שמבושלים המה, מכל מקום אין מיעוכן מוחלט כשמרסקין אותו במזלג ואף במועך המיוחד לכך, ואף אם יהיה המיעוך חזק ובאופן מוחלט מכל מקום תהיה ברכתן בורא פרי האדמה משום שיש לצרף הסברות שעדיין נשאר גוש (כעיסה דביקה) ואינו נירוק ונוזל, וגם כי הדרך נפוץ מאד לאכול תפוחי אדמה בצורה כזאת (פירה), ואף אם מערבבים בה שמן ומעט תבלינים וכדו' לית לן בה ולא נשתנית ברכתה (אבל אם מערבבים בה ביצים וכדו' משתנית ברכתה לשהכל, וכדלהלן אות כ'), וכן פירה הנעשה מאבקת תפוחי אדמה (שביבים) ברכתו שהכל, וכדלהלן אות כ"א).

ומכאן נלמד גם לענין חצילים שצולים או מטגנים אותן ומרסקין אותן בשיני המזלג או במגרדת או סכין וכדו', שברכתן עדיין בורא פרי האדמה, שגם בזה אין הריסוק מוחלט ויש בהם עדיין כעין חוטי הפרי, וגם כי הדרך נפוצה לאוכלם באופן כזה, אבל אם ריסקו החצילים ע"י מכונה (בלנדר) שהוא ריסק מוחלט (ממרח חצילים), ברכתה שהכל.